

INDEX RERUM.

(NUMERUS PAGINAM DESIGNAT).

Absorptio vegetaliū 638; absorptio animalium 741.

Actus specificantur per objecta 201, ipsi autem specificant potentias ibid.; quoniam unitas vel diversitas actuum requiritur ad unitatem vel diversitatem potentiārum inducendam 206.

Æsthesimetria vel mensura sensationis abutuntur materialiste ad naturam ejus in puris materiæ motibus vel affectionibus reponendam 809.

Æstimativa quid 795, inest animalibus 798; variæ hypotheses ad actum æstimativæ declarandum 802; in ea reponendum est animalium instinctus 902; æstimativa ita se habet in brutis ad appetitum sensitivum, sicut iudicium practicum rationis in homine relate ad voluntatem 904; unde iudicium æstimativæ necessarium est in belluis ad actum sensitivi appetitus ponendum 920 et 908 seqq.

Alternantes, quas dicunt, generationes 484 perperam adducuntur in præsidium transformismi 485.

Anastomoses nervorum 733.

Anatomia 6.

Androceum floris 673.

Anima est principium vite in corporibus 87; circe naturam ejus variæ sententiæ 88; nomine animæ quid intelligant cartesiani 776, 965; anima

non est accidens, sed aliquid substantiale 88, 102; non corpus 89, 104; sed forma substantialis 91, eaque non mere assistens, sed informans 92; anima est verum principium formale et activum 98; verus modus unionis animæ cum corpore indicatur, falsus sugillatur 98. Animæ aristotelica definitio prima enucleatur 137 seqq., et probatur 147; ea est univoca 147, et quidditativa, remque declarat per habitudinem causæ formalis 158. Altera definitio animæ declaratur 153, et vindicatur 154; explicat rationem animæ per habitudinem causæ efficientis, et utrum sit quidditativa, disputatur 158; quomodo invicem comparentur istæ duæ definitiones 158 seqq. Utrum anima sit actus corporis informativus, an vero constitutivus corporis 139. Utrum præter animam sit in viventibus alia forma substantialis 108 seqq., et 122 seqq. Anima triplex, vegetalis, sensitiva et intellectiva 99. Una est in singulis viventibus anima 263 seqq., 714. Animæ vegetalis et animalis causa efficiens 718 seqq.; ipsi parentes ovium fecundantes in actu generationis sunt causa animæ novi individui, sive in plantis, sive in brutis animantibus 720 seqq., 722 seqq. Anima plantarum non est subsistens sed materialis 712,

corruptibilis, non immortalis; desinit autem non annihilatione, sed compositi corruptione 713; est præterea simplex essentialiter, non creata, sed educta de potentia materiæ 714. Idipsum tenendum est de anima belluina 667 seqq.; opiniones circa belluinæ animæ naturam 665. Utrum omnis anima sit inextensa, vel extensive simplex, an vero divisibilis 267 seqq. Anima rationalis est prorsus indivisibilis et integraliter simplex 272 seqq.; e converso anima plantarum et animalium imperfectiorum divisibilis est 277 seqq., 281 seqq.; mens Aristotelis et S. Thomæ hac super re 285 seqq., et 287 seqq. Major est difficultas circa divisibilitatem animæ perfectiorum animalium 297; argumenta probantia indivisibilitatem expendantur 297 seqq.; argumenta probantia divisibilitatem exponuntur 306 seqq.; iudicium Auctoris 313, et modus conciliandi utramque sententiam 314. Utrum partes animæ divisibilis sint homogeneæ, an vero heterogenæ 315 seqq. Utrum in viventibus anima divisibili præditis partes organismi, quando dividuntur, dicendæ sint individua viventis 283. Anima rationalis separata a corpore non retinet formaliter virtutem sentiendi vel vegetandi 837. Utrum anima operetur per potentias accidentales realiter distinctas 161 seqq., et vide vocem *Potentia*. Utrum anima etiam immediate per seipsam virtutem aliquam substantialem distinctam ab accidentali virtute potentiariam exerceat 183 seqq.

Animalium generalis quedam descriptio 725, 730 seqq., maxima varietas, ac differentie a plantis 725, 726, 730; præcipuæ brutorum animalium superiorum genera notantur 727 seqq. Animalia perfectiora et imperfectiora quænam disantur 270, 746. Utrum

animalia quedam in plantas convertantur 635, 636. Animalia calidi et frigidi sanguinis 759, animalia hibernantia et lethargo correpta 760. Calor animalis 759, unde procedat 761, 762: animalis necessarius calor 759. Animalis appetitus; vide vocem *Appetitus*. Animalis motus; vide vocem *Motus*. Utrum bruta animantia sint mera automata 775 seqq., quinam id asseruerint 775: animalia non sunt automata 779 seqq., 784 seqq., sed gaudent sensibus tum externis, tum internis 796 seqq., 801 seqq. Utrum animalia initio post omnes plantas creata sint 588 et 591. Animalis specifica differentia stat in scabiilitate 963, unde animal recte definitur *Vivens sensitivum* 964.

Animatum corpus est objectum vite vegetativæ 704.

Animismus 59, et **Animistæ** ac vitalistæ 92: animismus recentiorum refutatus 95 seqq.

Apparatus quid 731: apparatus digestivus 739, circulationis 747, respiratorius 752; causa motus apparatus circulationis 748, et respirationis 754.

Appetitus animalis 918: inest brutis animantibus appetitus sensitivus 919. Ad excitandum appetitum cognitio requiritur prævia, non tamen quævis cognitio est apta 919, sed tantum iudicium æstimativæ 920 et 968 seqq.: quo pacto appetitus determinet motum potentiam 958.

Archæus 58.

Archigonia Hæckeliset *agenetica* origo viventis 365.

Arteriæ 744.

Asphyxia 751.

Assimilatio nutritiva quid 642, magisque enucleatur, ac declaratur 645 seqq.

Atavismi phenomenon perperam adducitur in subsidium transformismi 485.

Augmentatio quid 636; est una ex capitalibus operationibus plantarum et generatim vite vegetalis 598, aliquo modo a nutritione et generatione distinguitur 603, 604; quantum distinguitur a nutritione, disputatur 604; non videtur re distingui 605 seqq. et 651.

Automata. An bruta sint mera automata 775 seqq.

Bathybium hæckelianum 340.

Belluina hominis origo an admitti queat 388 seqq.

Biologia 7.

Botanica 7.

Bruta animantia vel belluæ non sunt mera automata, sed gaudent facultate sensitiva 779 seqq. et 784 seqq.: bruta, saltem perfectiora, gaudent non solum externis, sed et am internis sensibus 796 seqq. et 801 seqq.; non tamen omnibus omnes sensus insunt 795, quamvis nulli desit tactus et gustus, sensus communis et æstimativa 795. An bruta gaudeant intelligentia 843 seqq.; resolutio negativa fuse propugnatur 850 seqq. et 861 seqq.

Bruta non agunt formaliter propter finem, sed tantum materialiter 854; inest tamen brutis similitudo quedam rationis 864. Bruta carent omni honestatis ac moralitatis notitia 840, itemque reflexione plena in proprio actu, universalium cognitione, loquela et signis arbitrariis 841, notitia relationum 843, libertate arbitrii 847, ac demum omnis veri progressus et perfectibilitatis sunt experta 855.

Argumenta, quibus innotuit opinio brutis tribuens intelligentiam, rem non evincunt 858. Belluis inest instinctus 884 seqq. Vide vocem *Instinctus*. Inest quoque appetitus 919 et localis motus 923 seqq. Vide voces *Appetitus* et *Motus*. Necessitas, quantitas et qualitas nutritionis in brutis

757. Cætera in voce *Animal* requirere.

Bulbus rachidianus 732.

Calor animalibus necessarius 759; cause calor animalis 761, 762.

Galyx floris 673.

Caro mortua cur dicatur æquivoque caro 144.

Cartesii opinio relate ad principium vitale in plantis et animalibus 55, 776, 965; item opinio negans brutis animantibus sensum et cognitionem 775 seqq.

Cellula 6, 15. Ex cellularum diversitate perperam concluditur multiplicitas organismi 230, itemque ex diversitate functionum physiologicarum singulis cellulis assignatur 234.

Cellulosis 637.

Censura theologica doctrinæ, homini assignantis belluinam originem 442.

Cerebrum 712.

Chimia organica 6.

Chylus 747.

Chymus 740.

Circulatio in plantis 638, et in animalibus 742; apparatus circulationis 747, causa motus eius 748; circulatio magna vel generalis et parva seu pulmonaris 742. Præmissus inventor circulationis 742.

Circumvolutions cerebrales 732.

Classificatio: ex classificatione scientifica viventium secundum genera et species nihil concludi potest in favorem *transformismi* 450, 451 seqq.

Cognitio qualis requiritur ad determinandum actum appetitum 919, et ad dirigendum localem motum 941.

Colonis et Colonistæ. Colonistarum opinio, dicentium organismum viventis non esse unum simpliciter individuum, sed coloniam plurium individuum physiologicorum 221, rejicitur, tum quia nullum habet in experientia fundamentum 228 seqq. et 252 seqq., tum quia rationi repugnat 246 seqq., 252 seqq.

Combustiones physiologicae 751, 757, 761.
Communis sensus quid 795, inest animalibus 797.
Conciliolorum doctrina relate ad hominis originem 440.
Concordiæ inter sacrum textum Bibliorum et palæontologica inventa varii modi notantur 588.
Contractilitas quid 951, in quo conveniat, et quid differat ab elasticitate 951. Utrum sit ipsa virtus loco-motiva animalium 956.
Conversio vel mutabilitas specierum a quibus admittatur 492 contra communem sensum Scholasticorum et plurium etiam recentiorum scriptorum 493; nequit ejusmodi conversio admitti 500 seqq. et 523 seqq.
Cor ejusque motus 747: causa hujusmodi motus 748.
Corolla floris 673.
Corporum vulgaris divisio in tria regna 1: corpora viventia a non viventibus differunt figura 12, chimica compositione, structura 13, ortu et origine, explicatione nature 14, termino magnitudinis, modo conservationis ac duratione 17, reproductione, aliisque actionibus toto genere diversis ab actionibus corporum inorganicorum 20.
Correlationis incrementi lex a Darwinio tradita 355.
Darwinus ac **Darwinismus**. Caroli Darwinii præcursores 346 seqq. Darwinismus seu Darwinii peculiare systema transformismi exponitur 350 seqq. Darwinii *selectio naturalis* et *sexualis*, *lucta propter existentiam*, *victoria fortiorum* 353, lex hereditatis 354, correlationis incrementi et permanentiæ 435. Darwinus multa systematis sui capita potuit ab aliis mutuari 355. Cause successus darwinismi 358, 359. Darwinii assæcle 360 et adversarii 361. Darwinismus rejicitur,

quia multis scætet gratuitis assertionibus 575, pugnat cum multis certis factis 578, et processum continet ad specierum conversionem vel transformationem obtinendam ineptum 582.
Defatigationis phenomenon et causa 955.
Descendentia atque evolutionis systema 327, an et quo pacto discrepat a transformismo 328.
Digestio 738, 740, quomodo peragatur 740; apparatus digestivus animalium 739.
Dimorphismi phenomena 484 perperam adducuntur in confirmationem transformismi 485.
Dirigens potentia motum localem est virtus cognoscitiva 940, 942.
Disciplina naturales et Physiologia se mutuo juvare debent 8.
Disseminatio plantæ 675.
Distributio geographica viventium 480, 592; argumentum ex distributione geographica petitur a transformistis 480 rem non evincit 481 seqq.
Divisio vulgaris corporum in tria regna 1.
Ecclesiæ doctrina utrum pugnet cum belluina hominis origine 426 seqq., vel saltem cum transformismo generatim inspecto 530 seqq.; resolutio affirmativa 536.
Echinodermata 727.
Eductio florum in vegetalibus 673.
Elasticitas in quo conveniat, et quid differat a contractilitate 951.
Embryo 675, 683. Evolutio germinis vel embryonis in vegetalibus et animalibus 676 seqq. Utrum in embryone præformatus contineatur organismus 676 seqq.; organismus in embryone solum virtute continetur, et postea totus pedetentim efformatur 679. Quando animetur embryo 683 seqq.; veterum opinio 684, sententia recentiorum 685 seqq., quæ verior

judicatur, et probatur 690 seqq. Embryo inde ab initio fecundationis ovi anima informatur, et substantialiter vivit 690 seqq. Cfr. vox **Evolutio**.
Encephalum 732.
Evolutionis systema 327, an et quo pacto differat a transformismo 328; celeberrimos transformistæ et evolutionistæ 328, 332. Herberti Spencer systema evolutionis impium et universale 322 seqq.: Spenceri evolutio astronomica, geologica 333, et organica vel biologica 334, rejicitur 546 seqq. et 554 seqq. Modus evolutionis embryonis non probat quidpiam in favorem transformismi 453, 454 seqq. Discrimen inter transformistæ et quosdam Scholasticos, successione variarum formarum in embryonis evolutione ponentes 454.
Excretio et secretio plantarum 643, et animalium 756.
Exhalatio vel transpiratio plantarum 639.
Exsequens (potentia) motum 940, 942: an potentia ejusmodi ab appetitiva virtute distinguitur 942 seqq. Cfr. vox **Motus**.
Fames et sitis quid 763; agnoscitur divina providentia in animalium fame ac siti 763. Sedes famis 764 seqq., causa sensationis famis 767 seqq.
Fibra 16.
Finale cause exclusæ a Darwinio et multis transformistis 356, 338.
Finalitas manifesta est in vegetalibus belluorum generationibus 758.
Fecundatio plantæ 674.
Fœtus 683.
Forma corporeitatis 108 seqq., formæ partiales in viventibus a quibusdam admisse 109. Una est forma in corporibus viventibus, nempe anima 110.
Functiones vegetalis virtutis principales 594: functionum vegetalium nutritionis et generationis discrimen ab

aliis similibus operationibus nature inorganicæ 599. Ex functionum physiologicarum, varis cellulis assignatarum, diversitate non recte colligitur a colonistis multiplicitas organismi 234.
Fructificatio plantæ 675.

Ganglia 733.

Genealogiæ humane stadia ab Hækele conficta 343.

Generatio quid 660 seqq.: est una ex capitalibus plantæ operationibus 598, 616, distinguenda est generatio viventium a corporum inorganicorum generatione 602; generatio viventium aliquo modo distinguitur a nutritione atque augmentatione 603, 604. Utrum hujusmodi generatio sit actio immanens 702, 711. Generatio præstat cæteris operationibus vite vegetative 608: quo sensu generatio dici queat naturalissimum opus viventium 617. Diversi modi generationis 365, 671, 672: varii actus ejusdem 672, et utrum omnes hi actus per totidem vires diversas exerceantur 698. Generatio animalium potest esse triplex, scissipara, gemmipara et ovipara 735, 736. Generationes alternantes 484, perperam adducuntur in transformismi fulcimentum 485 seqq. Generatio æquivoca vel spontanea 365; ejus patroni 366 et adversarii 368: generatio spontanea rejicitur 376 seqq., 384 seqq.: discrimen inter veteres ac recentiores patronos generationis spontaneæ 375.
Generativa potentia 697.
Geographica distributio viventium 480, 592; argumentum a transformistis ex geographica viventium distributione derivatum rem non evincit 481 seqq.
Germen 675; germinum præformatum opinio 372, 676: organismus in germine solum virtute continetur, postea vero totus efformatur pedetentim 679 seqq. Vide vocem **Embryo**.

Globuli sanguinis 743.
Gomez Pereira, infelix Cartesii præcursor in neganda brutis animantibus cognitione 775.
Gynæceum vel pistillum floris 673.
Häckel (Ernesti) 329 transformismus impius et universalis descriptus 336 seqq.; häckeliana monera 338. et bathybiom häckelianam 340: häckeliana stadia in humana genealogia 343: Häckelis archigonia 365. Häckelianum systema transformismi exploditur tamquam perniciosus scatenus et roribus 563 seqq., et gratuitis assertionibus 565 seqq.
Hæreditatis lex a Darwinio proposta 354.
Hæmiphæræ cerebrales 732.
Heterogenia 365; an partes organismi heterogeneæ specificè differre dicendæ sint 110, 151.
Histologia 6: histologica elementa 16.
Homo: hominis origo belluina an admitti queat 388 seqq.; sententiæ catholicorum hac super re 389, sententiæ transformistarum 388, ac nominatim Lamarcki, Darwini 390, Häckelis 391, et Alfredi Wallace 393: rejicitur belluina hominis origo 394 seqq. 416 seqq. Utrum belluina hominis origo, salva doctrina catholica, teneri queat 426 seqq.; resolutio negativa defenditur 427 seqq. et 444 seqq. Circa hominis originem quenam sit SS. Litterarum 427 seqq., SS. Patrum 435 seqq., Romanorum Pontificum, Conciliorum 440, ac Theologorum doctrina 441. Censura theologica doctrine asserentis homini belluina originem 442. Homo differt a simiis, et quovis alio animali, statione verticali 396, dispositione corporis 357, manibus pedibusque 398, evolutione ac forma capitis 400, angulo faciali 402, et piloso pellis indumento 403: quare simios habere parentes non

potuit 403, multoque minus aliud animantium genus 406. Utrum in homine detur instinctus 917.

Humidum radicale quid sit ex veterum sententiâ 663 in nota.

Imaginatio quid 793; inest animalibus, saltem perfectioribus 797.

Imperans (potentia) motum localem est appetitus 940, 942.

Individuum quid 226: individuum *physiologicum* a colonistis distinguitur ab individuo *botanico* vel *zoologico* 221. Ad individualem unitatem viventis tuendam necesse non est simplicitatem extensivam vel indivisibilitatem anime sustinere 228.

Infusoria 371.

Institia utrum unum individuum constituent eum organismo, cui inscuntur 244.

Instinctus quid 884, 886: ejus in brutis animantibus existentia indubitabilis 884: quenam operationes instinctui adscribendæ 885, quot genera instinctus 888. Instinctus requirit præfulgentem aliquam cognitionem, idcircoque non est proprius entium cognitione carentium 886, 891, 888. Circa naturam instinctus magna est difficultas: prima opinio, motus instinctivos asserens esse automaticos, refutatur 888. secunda opinio, instinctum reponens in aliquo excitamento sensoriali, excluditur 890: tertia opinio, instinctum ex intelligentia explicans, rejicitur 892: quarta opinio, instinctiva opera experientie vel educationi tribuens, exploditur 895: quinta opinio, instinctum constituens in habitu quodam posteris hereditate transmissio 896, repellitur 898. Ad eandem rem explicandam duplex asserti potest veterum opinio 900: prima eorum, qui instinctum in quadam operis faciendi imagine, brutorum anime impressa reponunt, nec sufficiens nec universaliter

vera videtur 901: altera longe communior, instinctum in æstimativa constituens 902, que S. Thomæ aliorumque multorum est 902, 903, explicatur 905, et probatur 906 seqq., et 915 seqq. Instinctus exercitatione perficit, et modificari potest, que modificationes proli transmittuntur 890. An in homine detur instinctus 917.

Intelligentia quid 848, et quibus signis dignoscatur 850, 851, 853, 855: an brutis insit 843 seqq.

Jatrochimi, jatromechanici, jatrophysici, negantes vitale principium 55, 56.

Judicium virtuale vel implicitum et improprium quid 848.

Lactantius Firmianus, benigne explicatus circa brutorum intelligentiam 861.

Lamarcki systema transformismi 346, falsa et absurda continet principia 569 seqq., nec ullo fulcritur idoneo argumento 573 seqq., et ridiculum est in suis applicationibus 574.

Lucta propter existentiam 355.

Lympha 746: systema lymphaticum 747: causa motus lymphæ 750.

Materialistæ negant principium vitale 53 seqq. Materialistarum error circa naturam sensationis 806 seqq.

Mediator plasticus 59.

Medium ambiens quid intelligitur 497.

Medulla spinalis et allongata 732: medulla spinalis dicitur centrum *reflexorum* motuum 929, 930.

Memoria quid 795; inest animalibus saltem perfectioribus 799.

Meninges 732.

Metamorphoses quorundam viventium 484, perperam adducuntur in presidium transformismi 485 seqq.

Methodus tenenda in *Psychologia* studio 10, se duplex vitandum vitium 11.

Mivarti (S. G.) opinio circa humani corporis originem excluditur 415.

Mollusca et **Molluscoidea** 728.

Monera häckelliana 338.

Morphologia: argumentum ex illa desumptum a transformistis 474, refutatur 476 seqq.

Mors et mortis necessitas unde oriatur in viventibus 652 seqq.: mortis duplex causa 654. Admittenda est mors naturalis; seu ab intrinseco perfecta 655, 659: quenam sint interne cause: mortis naturalis 661; sententiæ Scholasticorum 662. Interna moriendi necessitas ex eo nascitur, quod organismus ex ipsa vitalium functionum exercitatione ineptus ad nutritionem reddatur 666 seqq.

Motus immanens proprius viventium 33. Motus viventis possunt esse mechanici, automatici vel pure organici et spontanei seu voluntarii 624 seqq., et 921; signum ad distinguendos spontaneos ab automaticis 631. Metus immanens automatici vel pure organici conveniunt etiam plantis, non tamen spontanei 623 seqq. Motus localis proprius animalium 920. Multi sunt in brutis motus 923, non mechanici, sed ex interna virtute profecti 925, qui omnes revocari possunt ad naturales vel automaticos et spontaneos 925, 926, quamvis solum spontanei vel voluntarii sunt proprie ac formaliter motus animales 926. Motus *reflexi* quid sint ex recentiorum Physiologorum doctrina 927 seqq., et cur ita appellati 931; exempla motuum reflexorum 928: motus, ex habitu acquisito facillime elicit, perperam a quibusdam in reflexorum numero computantur 931. Motuum reflexorum centrum dicitur esse medulla spinalis 929, 930. Quid sentiantium

de doctrina circa naturam motuum reflexorum a recentioribus tradita 932. Motus reflexi, si ex exemplis communiter a Physiologis adductis iudicandum est, nequeunt omnes dici prorsus involuntarii seu non spontanei 932 seqq.: motus reflexi voluntarii videntur esse motus quidam instinctivi 934. Utrum motus animalium amputatorum sint spontanei vel voluntarii 934. seqq.; responsio affirmativa verior habetur 936. seqq.

Motiva virtus vel potentia triplex cum Angelico Doctore distingui solet, dirigens, imperans et exsequens 940: probatur necessitas potentie dirigentis et qualis ea esse debeat 941, necessitas potentie motum imperantis 942 et exsequentis 942. Utrum potentia motum exsequens importet virtutem re distinctam ab appetitiva; prima sententia negans 942, ejusque patroni 943, et argumenta 944; sententia affirmans ejusque patroni 945, quæ tamquam verior eligitur, et probatur 947 seqq.: mens S. Thomæ hac super re 949. In motibus naturalibus motrix potentia solum importat virtutem exsequentem motum 951. Motiva virtus organica est, quænam ejus natura 956. Quo pacto appetitus determinet ad actum motus 958.

Musculi sunt organa motus 951: musculorum mutationes, dum motum exsequuntur 955: in mortuis musculis non est contractilitas 952: motus musculorum determinatur aliquo excitemento, quod triplex distinguitur 952.

Mutabilitas specierum. Vide vocem **Conversio**.

Necessitas moriendi quanta, et undenam procedat in viventibus 652 seqq. **Necrogenesis** quid 671.

Nervi et nervæum systema 731: nervorum necessitas ad motum spontaneum 953.

Nodus vitalis 653.

Nucleus et nucleolus quid 16.

Nutritio est una ex capitalibus plantæ vitæque vegetalis operationibus 598, 608 seqq.: distinguenda est nutritio vegetaliæ propria ab apparenti nutritione quorundam corporum inorganicorum 599, 615: nutritio, augmentatio et generatio aliquo modo distinguuntur 603, 604; ab augmentatione quo pacto distinguatur 604, videtur re non distingui 605 seqq., 651. Nutritio quid 636; plures complectitur actus 637, 737 seqq.: sed ex illis solum assimilatio est actio nutritiva formaliter 644 seqq. Utrum actiones hæc omnes, in nutritione contentæ, per totidem vires diversas exercentur 698. Nutritio quomodo sit vere immanens actio 646 et 703, seqq. Nutritionis necessitas, quantitas et qualitas in animalibus 757. Nutritionis causa efficiens 647, necessitas in plantis 648.

Nutritiva potentia 697, ejusque objectum 646: nutritiva principia quot et quænam 637.

Nutritivum quale debet esse 647.

Objectum vel subjectum **Psychologiæ** 3. Objectum formale potentiarum 204: potentie specificantur per actus et objecta 201. Objectum potentiarum vegetativarum 697: objectum formale vitæ vegetativæ 705.

Operatio vitæ vegetativæ est triplex 703: operationes præcipue vegetaliæ 594 seqq. Operatio vitalis proprie non est passio 34.

Organa 6: organa localis motus sunt musculi 951.

Organicæ substantiæ 596.

Organicistæ, principium vitale negantes, 55, 57.

Organismi compositio 16, 595. Utrum diversæ partes organismi specificè differant 119, 151. Discrimen inter

organismos viventium et continuæ inorganica 280. Utrum partes organismi viventium, quando dividuntur, dicenda sint individua viventia 281.

Organizatio substantialis et accidentalis 143, 324.

Origo viventium 325 seqq.: variæ sententiæ de prima viventium origine 326 seqq. Vera doctrina circa originem vitæ ac specierum 585 seqq. Origo belluina hominis 388 seqq. Vide vocem **Homo**.

Ovarium plantæ 674.

Ovistæ et spermaticæ 678.

Ovum jam focundatum videtur illico anima informari, et substantialiter vivere 690 seqq. et 693 seqq.

Oxydationes. Vide vocem **Combustiones physiologicæ**.

Palæontologiæ argumentum, quo transformistæ ad suum systema adstruendum utuntur 459, nihil probat 460 seqq.

Patrum doctrina relate ad belluinam homini originem 435 seqq. et 440; relate ad brutiorum, intelligentiam 860; relate ad distinctionem potentiarum ab anima 170 seqq.

Permanentiæ lex in darwiniano systemate 355.

Philosophicæ rationes nullæ sunt in favorem transformismi 486.

Psychologia quid discrepet a **Psychologia** 7.

Pistillum vel gynæceum floris 673.

Planta quid 594 et 704: chimica ejus compositio 594. Divisiones variæ plantarum: plantæ vasculares et non vasculares, phanerogamæ et cryptogamæ, muscinæ ac thallophytæ 595, angiospermæ et gymnospermæ, monocotyledoniæ ac dycotyledoniæ 596. In quo convenient, et in quo differant plantæ a corporibus inorganicis 597. Plantæ sensum quinam asseruerint 597. Plantæ tres sunt operationes ca-

pitales 598, quæ in nullo corpore inorganico reperiuntur 559. Discrimen functionum vegetaliæ nutritionis, augmentatiæ et generatiæ, quæ in plantis cernuntur, ab aliis similibus, quæ organicis quoque insunt 599 et 602. Plantæ vere nutriuntur 598, 599, 608 seqq.; non tamen sentiunt 618, seqq., 621 seqq. Utrum plantis convenient motus non solum immanentes pure organici vel automatici, sed etiam spontanei vel voluntarii, quique ex cognitione profisciscuntur 623 seqq. Plantæ vere vivunt, infimo tamen vitæ gradu 700 seqq., 705 seqq. Qualis plantarum anima 712 seqq. Utrum multiplices actiones nutritioni et generatiæ subordinatæ, quæ a plantis exercentur, per totidem vires diversas producantur 698. Utrum plantæ omnes ante animalia create sint 588 et 591. Nutritionis necessitas in plantis 648.

Plasticus mediator 59.

Plexus nervorum 733.

Polypeta utrum unum dumtaxat individuum organismum efficiant 243.

Positivistæ negant principium vitæle 53.

Potentia vitales 161, utrum re distinguantur ab anima 161 seqq.: admittenda est aliqua distinctio inter potentias et animam, eaque probabilibus realis, 166 seqq. et 175 seqq.: mens quorundam Patrum hac de re 170 seqq. Utrum potentia divinitus separari queant ab anima 180; potentia vitales divinitus separate non possent vitaliter operari 182. Utrum potentia vitales sint adæquata virtus operandi, an vero ipsa quoque anima immediate per se operetur 183 seqq.: quomodo potentia diversæ determinentur ad vitaliter operandum 191. Potentia vitalis quid reapse sit 195: potentia vitales sunt proprietates naturales 196; aliæ sunt activæ, aliæ

passivæ 196, aliæ organicæ aliæ inorganicæ 197. Undenam specificentur potentie 198: specificatur per actus et objecta 201, non extrinsece, sed intrinsece 202, nec per objecta materialia, sed per formalia 203 et 208 seqq. Quid veniat nomine formalis objecti potentiarum 204. Quis unitas vel diversitas actuum requiratur ad unitatem vel diversitatem potentiarum inducendam 206. Quotplex sit potentia vitalis 213 seqq. Potentiarum vitalium quinque genera 51. Discrimen potentiarum in modo operandi 215. Quo pacto et ordine fluant potentie ab anima 217. Subjectum potentiarum 219, 826. Causæ potentiarum, materialis 219, finalis et efficiens 220. Potentie nutritivæ objectum 646. Necessitas admittendi potentias vegetativas, quot illæ sint, quodque objectum habeant 607. Potentie vegetativæ sunt activæ, et utrum inter se distinguantur 697. Potentie vegetativæ subjectum 699. Potentie sensitivæ est virtus altior omni regi minerali et vegetali activitate 814. Potentie motrix vel motiva animalium triplex. Vide vocem *Motiva virtus*.

Principium primum vite in corporibus vocatur anima 87. Vide reliqua in voce *Anima*. Principium accidentale vite. Vide vocem *Potentia vitalis*. Principia nutritiva quot et quonam 637. Principium activum et passivum generationis quo pacto influat in productionem novi individui 722.

Protistarum regnum, medium inter animale et vegetale, ab Ernesto Hæckel excogitatum 733, rejicitur 734.

Protoplasma quid 15.

Protozoaria 727.

Psychologiæ objectum vel subjectum 3, dignitas et utilitas 4. Psychologiæ affines scientiæ 6: quid ab eis differat 6, 7. Psychologia et naturales disciplinæ se mutuo juvare debent 8.

Punctum vitale 633.

Rachidianus bulbus 772.

Reflexi motus. Vide vocem *Motus*.

Relationes functiones cur dicuntur functiones vite sensitivæ 774.

Renovatio perennis materiæ in corpore viventium, etiam in humano, quomodo cohereat cum dogmate resurrectionis 609 seqq.

Respiratio plantarum quid 649. Respiratio in animalibus 750: ejus apparatus 752: quo pacto respiratio periciatur 752: causa motus apparatus respiratorii 754.

Resurrectionis dogma utrum et quomodo cohereat cum continua materiæ reparatione in organismo 609 seqq.

Sacra doctrina vel Scriptura utrum transformismo contradicat 530 seqq. Sacre Litteræ videntur cum transformismo generatim inspecto non satis coherere 536 seqq. et 542 se 19.

Sanguis et ejus partes et officium 741: sanguinis cursus per organismum 744: quo pacto jactatus reparatur et sanguis 746: modus sanguineæ circulationis 747, celeritas circulationis 749.

Scientiæ affines Psychologiæ 6: quid differant a Psychologia 7. Scientiæ naturales et Psychologia se mutuo juvare debent 8.

Scissipara viventia: ex hujusmodi multiplicatione non colligitur multiplicitas individualis organismi arte divisionem 236 seqq.

Scholastici, successionem formarum in embryonis evolutione ponentes, nihil commune habent cum transformistis 454.

Scotistica forma corporeitatis 108 rejicitur 110 seqq.; discrimen formæ hujusmodi scotisticæ ab atomistarum placitis 121.

Scriptura Sacra. Vide vocem *Sacra doctrina*.

Secretio et excretio in plantis 643, et in animalibus 786.

Selectio naturalis et sexualis Darwinii 353.

Sensatio non inest plantis 618 seqq.; absurde tamen negatur animalibus a Cartesio 779 seqq., 784 seqq. Sensatio non consistit in motibus pure mechanicis et materialibus 806, 810 seqq. et 815 seqq., sed est veri nominis cognitio 784, 793; ea tamen non est operatio spiritualis, sed organica, que nequit exerceri nisi ope organi 827 seqq., 837 seqq.

Sensibilitas est specifica differentia animalis 963: convenit omni animali, est attributum essentialia, ibid.; in animalis constitutivis nihil illa prius, ex ea vero cætera attributa fluunt 964.

Sensus et sensitiva potentia vel virtus. Utrum sensus tribuendus sit plantis 597, 618 seqq., et animalibus 775, 779 seqq. Nomine sensus quid intelligant cartesiani 776. Quinam sensus competant brutis animantibus 794: et externi et interni 796, non tamen omnibus omnes 795. Error materialistarum circa naturam sensitivæ potentie 806 seqq. Sensus non est potentia pure materialis, cujus actus solis materiæ viribus absolvatur, sed virtus aliter omni regi tum minerali tum vegetali activitate 814 seqq. Nihilominus sensus non est potentia spiritualis animæ solius, quemadmodum docent cartesiani 824, 826, sed facultas aut potentia organica 827 seqq. et 837 seqq. Unde sensitiva virtus nequit formaliter esse in anima separata 837. Sensus externi et interni quot 795. Sensus communis quid 795. Sensitiva vita vegetativam subaudit 734. Sensitivæ vite functiones cur dicantur functiones relationis 794.

Sitis et fames quid 763, 770. Sedes ejus et causæ 770 seqq.

Speciei definitio a recentioribus data 494, corrigitur 495, et in ejus locum alia subrogatur ex veterum doctrina 496. Dantur in viventibus veri nominis species 489, quamvis sæpe difficile esse queat eas discernere 490, 496; quid differat species a varietate et stirpe 490. Specierum numerus ultra modum auctus a recentioribus 499; multæ, que dicuntur species, non sunt veri nominis species, sed stirpes 499. Vera origo specierum et vite 585 seqq.: origo cujuslibet speciei divinam vindicat operationem 586. Potuit Deus absolute loquendo species profectiores per imperfectiores miraculose producere 586, id tamen non fecit 587. De numero individuorum, in quavis specie creatorum a Deo, nihil definiti potest 592. Specierum conversio vel mutabilitas a quibus admittatur 492 contra communem sensum Scholasticorum et plurimum etiam disciplinarum naturalium cultorum 493: utrum admittenda sit 489 seqq.; et post statum questionis accurate determinatum 499, negativè resolvitur 500 seqq., 523 seqq.

Specificatio potentiarum undenam sit 198 seqq.

Spencer (Herberti) systema evolutionis exponitur 332 seqq. Spenceri evolutio astronomica, geologica 333, et organica vel biologica 334. Spenceri systema rejicitur 546 seqq., tamquam impium 547, atheum et pantheisticum 548, et positivismo ac materialismo corruptum 549, nullisque nixum fundamentis 554 seqq.

Spermatistæ et ovistæ 678.

Spermatozoides 257 in nota.

Spiritus vitales 771, et animales 772, prout a veteribus traditi, an admittendi sint 772 seqq.

Spongiæ utrum unum dumtaxat individuorum organismum efficiant 243.

Spontanea viventium generatio, variis vocata nominibus, describitur 365 seqq. Vide vocem *Generatio*.

Stirps quid 490: causæ stirpium 497: stirpes primæ ac mixtæ seu derivatæ 498.

Subjectum potantarum vegetiarum 699. Subjectum vel objectum Psychologiæ 3.

Substantiæ organicæ 596.

Sympathicum magnum 733.

Systema 73: ganglionare 733, lymphaticum 747, musculare 731, nerveum 731.

Theologorum doctrina relata ad hominis originem 441.

Transformatio specierum nequit admitti 500 seqq.; transformatio specierum, sive ex interno nisu proveniens 502, 529, sive a cæli et externarum causarum actione 503, rejicitur ibid.; itemque transformatio quæ sive lente ac sensim 505, sive abrupte ac per saltus, sive quævis alio modo contingat 506. Excluditur specierum transformatio ex ipsa experientia 509 seqq.

Transformismus an et quo pacto differat a systemate evolutionis ac descendentiæ 328: ejusdem celebriores patroni 328, 332. Varii gradus transformismi 329. Exponitur transformismus atheus et universalis 330 seqq. Herberti Spencer transformismus evolutionista 332 seqq. Hæckel transformismus impius 336 seqq. Plures alia transformismi varietates 368: transformismus spiritualis et materialis 364. Transformismi generatim inspecti essentia in quo sita sit 449. Argumenta transformismi nullam habent firmitatem 450: primum argumentum ex classificatione viventium desumptum 450, dissolvitur 451 seqq.: alterum argumentum ex embryonice evolutione derivatum 453, enervatur 454: tertium argumentum ex Palæontologia

petitum 459, dissipatur 460 seqq.: quartum argumentum ex morphologia depromptum 474, refutatur: quintum argumentum ex geographica viventium distributione quæsitum 480, solvitur 481 seqq.: sextum argumentum ex quibusdam phenomenis anatomicis, zoologicis et physiologicis factum 484, excluditur 485 seqq.: septimum argumentum ex philosophicis rationibus collectum 486, exsufflatur 487 seqq. Argumentum ex speciei varietatibus et stirpibus petitum in favorem transformismi 491, 498, destruitur 523 seqq. et 500 seqq. Utrum transformismus in sua essentia generatim inspectus sustineri queat 489 seqq.: resolutio negativa fuse tractatur 500 seqq. An Sacra doctrina transformismo generatim inspecto contradicat 530 seqq. Refutantur singillatim præcipue formæ transformismi vel evolutionis 546: Spenceriana 546 seqq. et 554 seqq., hæckeliana 563 seqq., Lamarekiana 569 seqq.; darwiniana 575 seqq. Discrimen inter transformistas et Scholasticos ponentes plurium successionem formarum in embryonice evolutione 454.

Transpiratio vel exhalatio plantarum 639.

Tunicata animalia 728.

Una est in singulis viventibus anima 263 seqq. Ad unitatem individualem viventis tuendam non est necesse simplicitatem vel indivisibilitatem anime sustinere 228.

Unionis anime verus modus indicatur, falsus sugillatur 98.

Varietas in ratione specifica quid sit, et quo pacto a specie discriminetur 490.

Vegetalis anima qualis sit 722 seqq.: vegetalis vite in plantis tres sunt capitales operationes 594, 703, vegetalis vite objectum 703; vite vegetalis

præcipue operationes in animalibus, quæ in perfectioribus generibus per specialia organa exerceantur 735. Vegetalium organismus ex cellulis conflatus 595, partes organismi vegetalis 596. Sententia eorum, qui putant quedam viventia prius esse animalia, et mox in vegetalia converti 635, rejicitur 636. Vita sensitiva vegetalem necessario subaudit 774. Vide vocem **Planta**.

Venæ quid 744.

Vermes 728.

Vertebrata animalia 728.

Victoria fortiorum in darwiniano systemate quid 353.

Vita quid sit: vite notiones falsæ 22 excluduntur 23 seqq.: vera vite notio 31, 36; vita in actu primo et in actu secundo 36: probatur vera vite ac viventis definitio 35, atque ab objectis vindicatur 38 seqq. Definitio quedam vite a recentioribus data 43 rejicitur 44. Definitio vite analogæ est respectu quorundam viventium 16. Vita purissima soli Deo inest 50. Nomine vite quid intelligant cartesiani 776. Vite variæ divisiones et gradus 51. Prima vite origo 325 seqq.: vera vite origo 585 seqq. Cfr. vox **Vivens** et **Vitalis**.

Vitalis operatio proprie non est passio 34, vitalium potantarum varia genera 51. Vitale principium, ejus osiores 53 et assertores 57 ac variæ declarationes 58, 59. Existentia principii vitalis vindicatur 60 seqq., 76 seqq.: quale et quotuplex principium vitale 88, 89, primum vite principium in corporibus est anima 87: natura primi principii vite. Vide vocem **Anima**.

Utrum præter primum vite principium sit in viventibus alia forma substantialis 108 seqq. et 122 seqq. Vita principium accidentale, seu potentia vitalis 161. Vide vocem hanc.

Vitalismus 59 et Vitalistæ 92: vitalismus recentiorum refutatus 95 seqq.

Vivens quid 71, vivens est se perficere 34; probatur viventis definitio 35, quæ analogæ est 36: prædicatum vivens utrum sit substantiale, an accidentale 37. Viventia a non viventibus multipliciter discrepant 12-20, et quidem essentialiter 20: viventium tria genera, eorumque major vel minor perfectio 48, 101, et quatuor gradus 51 et 101. Utrum vivens sit unum simpliciter individuum, an vero *colonia* quedam plurium substantiarum 221 seqq. Viventium origo 325, variæ sententiæ de viventium origine 326 seqq., viventium spontanea generatio an admittenda 365 seqq. Viventium origo divinam operationem postulat 586: Deus non omnia viventium genera simul creavit 587, nec omnia in uno loco, sed alia in aliis 592. Utrum viventia, quæ tertio, quinto et sexto die in *Genesi* creata dicuntur, simul existentiam sortita sint, an vero successive 588 et 590.

Vallace (Alfredi) opinio circa hominis originem 393 excluditur 410.

Weber ejusque lex pro determinanda mensura sensationis 809; quid de illa sentiendum 821.

Xenogenesis 672.

Zoophyta 727.

